



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 10. maaliskuuta 2023
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2016/0139(COD)

5103/1/23
REV 1 ADD 1

VISA 2
COWEB 2
COMIX 5
CODEC 5
PARLNAT 32

NEUVOSTON PERUSTELUT

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN antamiseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EU) N:o 2018/1806 muuttamisesta (Kosovo*)

- Neuvoston perustelut
- Hyväksytty neuvostossa 9. maaliskuuta 2023

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 4. toukokuuta 2016 ehdotuksen¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi, jonka tarkoituksena on poistaa nykyisen asetuksen (EU) 2018/1806 liitteestä I (viisumivaatimus) viittaus ”Kosovo*” ja lisätä sama viittaus liitteeseen II (viisumivapaus). Viisumipakon poistamista koskevan etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa koskevassa loppukertomuksessaan² komissio vahvisti, että Kosovo on täyttänyt vaatimukset edellyttäen, että siihen päivään mennessä, jona Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät ehdotuksen, Kosovo on ratifioinut Montenegron kanssa tehdyn rajasopimuksen ja edistynyt järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunnassa.
2. Komissio laati heinäkuussa 2018 kertomuksen³, jossa todettiin, että Kosovo oli täyttänyt nämä kaksi jäljellä olevaa edellytystä, kun se oli ratifioinut Montenegron kanssa tehdyn rajan merkitsemistä koskevan sopimuksen.
3. Euroopan parlamentti vahvisti 28. maaliskuuta 2019 ensimmäisen käsittelyn kantansa ja hyväksyi komission ehdotuksen. Alkuperäisen esittelijän Tanja Fajonin (S&D, SI) tilalle tuli vuonna 2022 Thijs Reuten (S&D, NL).
4. Neuvoston valmisteluelimet keskeyttivät komission ehdotuksen tarkastelun vuonna 2016, koska kahden jäljellä olevan edellytyksen oli täytyttävä *ennen* uutta keskustelua asiasta. Lisäkeskusteluja käytiin myös vuosina 2018 ja 2020.
5. Komissio päätti vuonna 2022 raportoida kirjallisesti Kosovon edistymisestä. Näin toimiessaan se vastasi neuvoston pitkäaikaiseen pyyntöön. Komission epävirallisessa asiakirjassa ”Factual update on key developments in the areas of major interest for Member States” todettiin, että Kosovo oli edelleen vakiinnuttanut edistymistä viisumipakon poistamista koskevassa etenemissuunnitelmassa yksilöidyillä keskeisillä aloilla, minkä vuoksi perusta komission vuonna 2018 antamalle suositukselle vapauttaa Kosovon passin haltijat viisumipakosta lyhytaikaisen oleskelun osalta on edelleen täysin pätevä.

¹ 8670/1/16 REV 1.

² 8764/16.

³ 11295/18 + ADD 1 REV 1.

6. Komission epävirallisen asiakirjan esittelyn jälkeen asian käsittelyä jatkettiin neuvostossa. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi kokouksessaan 30. marraskuuta 2022 valtuutuksen aloittaa neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa⁴.
7. Neuvottelut aloitettiin pian sen jälkeen. Ensimmäisen, 12. joulukuuta 2022 pidetyn teknisen kokouksen jälkeen poliittinen kolmikantakokous kutsuttiin koolle Strasbourgiin 14. joulukuuta 2022. Lainsäätäjät pääsivät sopimukseen muodostamalla kompromissiin muutamista teknisellä tasolla yksilöidyistä ratkaisematta olevista kysymyksistä.
8. Pysyvien edustajien komitea analysoi 20. joulukuuta 2022 lopullista kompromissitekstiä päästäkseen siitä yhteisymmärrykseen, ja vahvisti sen⁵.
9. Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE-valiokunta) vahvisti poliittisen yhteisymmärryksen 12. tammikuuta 2023, ja LIBE-valiokunnan puheenjohtaja lähetti 13. tammikuuta pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle kirjeen, jossa vahvistettiin, että jos neuvosto hyväksyy asetuksen ensimmäisessä käsittelyssä lingvistijuristien viimeisteltyä tekstin, parlamentti hyväksyy neuvoston kannan toisessa käsittelyssään.
10. Irlanti ei osallistu asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, koska sillä kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu.
11. Islannin, Norjan, Sveitsin ja Liechtensteinin osalta asetuksella kehitetään Schengenin säännösten määräyksiä.
12. Kyproksen, Bulgarian ja Romanian osalta asetus on kunkin maan liittymisasiakirjassa tarkoitettu Schengenin säännöstöön perustuva tai muuten siihen liittyvä säädös.

⁴ 15462/22.

⁵ 16276/22.

II TAVOITE

13. Asetuksen tarkoituksena on siirtää viittaus ”Kosovoön*” asetuksen (EU) 2018/1806 liitteestä I (luettelo maista, joiden kansalaisilta vaaditaan viisumi) liitteeseen II (luettelo viisumivaatimuksesta vapautetuista maista). Tämän seurauksena Kosovon biometrisen passin haltijat voivat matkustaa Euroopan unioniin viisumivapaasti lyhytaikaista oleskelua varten (enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana).

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYYSI

14. Euroopan parlamentti ja neuvosto kävivät neuvotteluja päästäkseen sopimukseen neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistaman kannan pohjalta, jonka parlamentti voisi hyväksyä tarkistuksitta toisessa käsittelyssään. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu täysin huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin saavuttama kompromissi, joka saatiin aikaan komission avustuksella.
15. Siinä pyritään sovittamaan yhteen tavoite vapauttaa Kosovon passin haltijat viisumipakosta ja joukko muuttoliike- ja turvallisuusriskeihin liittyviä huolenaiheita.
16. Tästä johtuen viisumivapauden täytäntöönpanopäivä on liitetty EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) käyttöönottoon, jotta tätä EU:n uutta tietoteknistä järjestelmää voidaan hyödyntää täysimääräisesti. Sen yhtenä tavoitteena on edistää korkeaa turvallisuustasoa ja ehkäistä laitonta maahanmuuttoa arvioimalla perusteellisesti viisumipakosta vapautetut matkustajat ennen heidän saapumistaan ulkorajojen ylityspaikoille.
17. Koska EU:n tietoteknisten järjestelmien käyttöönottoaikataulua tarkistetaan parhaillaan, neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa ilmoitetaan selvästi, että viisumivapautta sovelletaan joka tapauksessa viimeistään 1. tammikuuta 2024 alkaen, jos ETIAS-järjestelmän käyttöönotto viivästyy entisestään.

18. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa painotetaan lisäksi kahta seikkaa. Kosovon on ensiksikin tärkeää tehdä takaisinottoa koskevaa yhteistyötä etenkin tekemällä jäsenvaltioiden kanssa tätä alaa koskevia sopimuksia tai järjestelyjä, jos niitä ei vielä ole tehty, *palauttamiskiellon* periaatetta täysimääräisesti noudattaen. Tämä ei vaikuta Kosovon asemaa koskeviin jäsenvaltioiden kantoihin. Toiseksi neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa korostetaan, että on tärkeää mukauttaa Kosovon viisumipolitiikka unionin viisumipolitiikkaan Schengen-alueelle suuntautuvan laittoman muuttoliikkeen ehkäisemiseksi.

IV LOPUKSI

19. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu täysin huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu kompromissi.
20. Tämä kompromissi vahvistettiin LIBE-valiokunnan puheenjohtajan 13. tammikuuta 2023 pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle lähettämällä kirjeellä. LIBE-valiokunnan puheenjohtaja ilmoittaa siinä suosittelevansa valiokuntansa jäsenille ja myöhemmin täysistunnolle, että neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta hyväksyttäisiin tarkistuksitta Euroopan parlamentin toisessa käsittelyssä sen jälkeen, kun kummankin toimielimen lingvistijuristit ovat tarkastaneet tekstin.
-